Problematika odpadních vod v kosmetickém průmyslu: aktuální požadavky a praktické dopady

3. listopadu 2026

konference Kosmetické přípravky

obsah

- popis směrnice
- dění na evropské úrovni
- systém EPR vč. odhadu nákladů
- stav a rizika implementace

2

Co je ČSZV = proč tu jsem zrovna já ☺

ČSZV zastupuje zájmy **kosmetického průmyslu**

- Pomáhali jsme založit dva systémy EPR – nedopalky a vlhčené ubrousky

České sdružení pro značkové výrobky (ČSZV)

Chráníme a podporujeme zájmy výrobců značkového spotřebního zboží

Hájíme zájmy řady odvětví	
potravinářství	**kosmetiky**
kávy	detergentů a biocidů
kojenecké výživy	tabákových výrobků

Jsme členy
Evropské značkové asociace (AIM)
Cosmetics Europe
Detergent Europe
Světové asociace zadavatelů reklamy (WFA)

Směrnice UWWTD

Směrnice o čištění městských odpadních vod

Urban Wastewater Treatment Directive – UWWTD

- 12. 12. 2024 publikována v Úředním věstníku Evropské unie – odkaz
- cíle
  - zlepšit kvalitu vody (mj. odstraňovat mikropolutanty)
  - snížit emise znečišťujících látek do vod
  - zvýšit energetickou účinnost čistíren
  - zavést princip „znečišťovatel platí“ pomocí systému EPR
- EPR (Extended Producer Responsibility) – článek 9 a 10 směrnice
  - obdoba EKO-KOMu u obalů

4

Směrnice UWWTD

Terminologie

- **uvedení na trh** = první úplatné nebo bezúplatné předání výrobku v rámci distribučního řetězce
  - vztahuje se na každý jednotlivý kus výrobku
  - odlišuje se tím od definice dle CPR
- **výrobce** = ten, kdo uvede výrobek na trh v ČR
  - může to být výrobce/dovozce/distributor
  - dále v prezentaci používám termín výrobce v tomto smyslu

5

Žaloby proti směrnici

- Cosmetics Europe
  - zrušení článků 9 a 10 (EPR) a přílohy III (určuje dotčené výrobky)
- farmaceutické společnosti
  - zabránit diskriminační a nepřiměřené finanční zátěži pro výrobce léků a zachovat dostupnost životně důležitých léčiv
  - nová povinnost zatíží výrobce v EU dalšími souhrnnými náklady ve výši až 11 mld. EUR ročně
- polská vláda
  - návrh na rozhodnutí Evropského soudního dvora
    - článek 9(1) a příloha III UWWTD jsou neplatné
      - ruší omezení na kosmetiku a farmacii
      - ruší podíl průmyslu 80%

6

Dění na evropské úrovni I

Evropský parlament žádá Komisi, aby

- provedla nové hodnocení dopadů
- pozastavila účinnost směrnice u EPR, dokud nebude nové hodnocení dokončeno

Členské státy

- žádají, aby Komise přijala rychlá opatření, pokud by byla ohrožena dostupnost léků
- požadují pozastavení/odložení EPR
- Francie požaduje, aby Komise stanovila pozitivní výčet látek, na které se bude vztahovat systém EPR

7

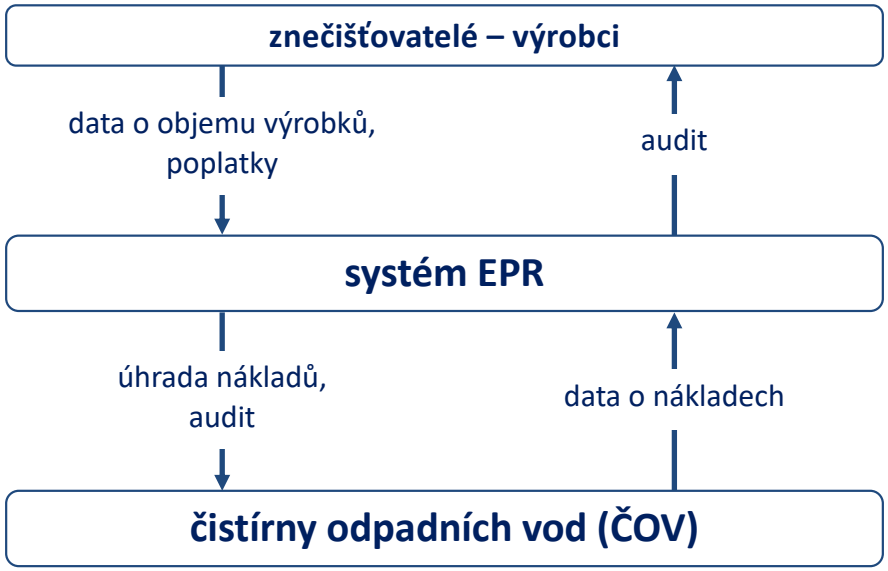
Dění na evropské úrovni II

Evropské asociace

- usilují o odložení článků k EPR nebo jejich implementace
- vysvětlují úskalí směrnice
  - podíl na znečištění obou odvětví je menší než 80 %
    - chybná podkladová studie
  - podhodnocený odhad nákladů
  - hrozí výpadek / citelné zdražení některých léků

8

Systém EPR

9

Systém EPR

- **účel** – hradit náklady spojené se 4. stupněm čištění
- **objem nákladů** – minimálně 80 % hradí průmysl
- **dotčené výrobky** – léčiva a kosmetika
- **znečišťující látky** – seznam neurčen
- **výjimka** pro výrobce
  - množství látek obsažených ve výrobcích uvedených na trh je nižší než 1 tuna ročně
  - látky obsažené ve výrobcích jsou rychle biologicky odbouratelné nebo neprodukují mikropolutanty

10

Harmonogram zavádění 4. stupně

Požadavky na zavedení 4. stupně čištění – článek 8 směrnice

	2030	2033	2035	2036	2037	2039	2040	2045
Quaternary Treatment (Art 8)		**31/12** 20% > 150.000 p.e. & 10% agglo > 10.000 p.e. 'at risk'		**31/12** 30% agglo > 10.000 p.e. 'at risk'		**31/12** 60% > 150.000 p.e. & agglo > 10.000 p.e. 'at risk'		**31/12** all > 150.000 p.e & all agglo > 10,000 pe 'at risk'

- V ČR je 159 čistíren odpadních vod (ČOV) nad 10.000 p.e. (spadají pod systém EPR)
- z toho 9 nad 100.000 PE

11

Odhad nákladů v ČR

Rozsah citlivých zón

- podle definice ve směrnici se týká až 1 700 čistíren odpadních vod (ČOV)
- snaha Ministerstva zemědělství a SOVAK o minimalizaci: nyní 30 – 40 ČOV

Odhady nákladů (2025)

- do citlivých zón spadne až 6 mil. population equivalent (p.e.)
  - při 30 – 40 ČOV již výrazně méně – nelze brát poměrově, jedná se převážně o ty největší ČOV → **3 – 4 mil. p.e.**
- první odhady při 6 mil p.e.
  - 2 – 4 mld. Kč ročně po zapojení všech odhadovaných ČOV
  - investiční náklad 10 – 18 tis. Kč na p.e. (bude odepisován dlouhodobě)
  - provozní náklady 90 – 100 Kč na p.e. ročně

12

Implementace systému EPR

- příslušná národní legislativa přijata do 31.7.2027
- povinnosti EPR uplatňovány nejpozději od 31.12.2028
- EK má vydat několik delegovaných aktů
  - směrnice je u článků k EPR dosti stručná a vágní
- spolupráce farmaceutických a kosmetických asociací na úrovni EU
  - snaha o co nejharmonizovanější implementaci ve všech zemích EU → připravily 10 principů implementace EPR
- ve většině států pozastavena a pokračují jen v dalších oblastech
- ČR jako v dalších oblastech ochrany vod velmi napřed před ostatními zeměmi = postupuje vč. EPR

13

10 principů I

1) **scope of the EPR schemes**
   - definice mikropolutantu a zohlednění principu rizikovosti látek
   - definice výjimky pro rychle rozložitelné látky
2) **one fee calculation model**
   - na základě rizikovosti a stejný v celé EU
3) **no contribution for past investments**
   - požadavek na dodržení principu zákazu retroaktivity
   - systém EPR nehradí zpětně náklady výstavby na již vybudované 4. stupně
4) **single not-for-profit PRO per member state**
5) **member state funding for 20% of costs**
6) **avoiding free riding**

14

10 principů II

7) **specific responsibilities for EPR systems**
   - systém EPR by měl hradit pouze náklady
     - přímo spojené se 4. stupněm čištění
     - náklady na shromažďování a ověřování údajů o výrobcích
     - další náklady potřebné k provozu systému EPR a monitorování
8) **co-responsibility for cost drivers**
   - optimální zavedení systémů EPR z hlediska nákladů a přínosů
9) **expanding industry contributors**
10) **additional principle**
   - směrnice požaduje, aby 4. stupeň odstranil 80% zatížení mikropolutanty
   - systém EPR by měl hradit náklady na tuto účinnost

15

Rizika zavádění systému EPR

- definice nákladů spadajících pod systém EPR – nejasná provázanost
  - zavedení 3. stupně
  - energetická neutralita ČOV
  - uznatelné technologie (Dánsko – náklady se liší i o 100 %)
- některé země řeší zpětné proplacení nákladů na již zbudované kvarterní čištění
- řadu kroků bude muset systém EPR činit dříve, než bude znám způsob určení podílu na tvorbě příslušných mikropolutantů
  - jaký bude klíč pro financování?
  - má být zprovozněn k 31.12.2028 – první ČOV se 4. stupněm až 2033

16

Stakeholdeři v ČR

farmaceutický průmysl

- AIFP Asociace inovativního farmaceutického průmyslu
- ČAFF Česká asociace farmaceutického průmyslu
- SVOPL Sdružení výrobců volně prodejných léčivých přípravků
- AEDL Asociace evropských distributorů léčiv

státní správa – Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství

obce

- SMO ČR Svaz měst a obcí ČR
- SMS ČR Sdružení místních samospráv
- SOVAK Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR

17

Národní legislativa

Transpozice směrnice – návrh novely zákona o vodách

- probíhá vypořádání připomínek
  - meziresortní připomínkové řízení do 24. 9. 2026
- dokončuje se národní implementační plán – gestor: Ministerstvo zemědělství
  - EPR v gesci Ministerstva životního prostředí
- návrh bude pravděpodobně značně přepracován
- ČSZV při diskusích s Ministerstvem životního prostředí uspělo při prosazování méně administrativně náročných řešení
  - rozsah výrobků, o kterých se bude reportovat, a výrobců, kteří budou muset reportovat
  - rozsah látek a jejich vyviňování (pozitivní/negativní seznam)

18

Stahování kosmetických přípravků z trhu – případ lilial

3. listopadu 2026

konference Kosmetické přípravky

Zákaz lilialu

- lilial – CAS: 80-54-6
  - (2-(4-terc-butylbenzyl)propanal = Butylphenyl Methylpropional
- 28. 1. 2019 – hodnocení rizik
  - výbor RAC při agentuře ECHA vydal hodnocení, které podpořilo klasifikaci lilialu jako látky toxické pro reprodukci kategorie 1B
- 19. 5. 2020 – nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2020/1182
  - změnilo nařízení CLP (ES) č. 1272/2008 a zařadilo lilial do harmonizované klasifikace jako látku toxickou pro reprodukci kategorie 1B
- 1. 3. 2022 – začátek zákazu
  - v celé EU se nesmějí uvádět na trh ani dodávat na trh kosmetické přípravky obsahující lilial
  - výrobky se musí stáhnout z trhu

20

Postup výrobců / ČSZV před 1. 3. 2026

Výrobci

- reformulace složení výrobků s dostatečným předstihem
- snaha o doprodej výrobků
- informování distributorů
- nabídky na odkup neprodaného zboží = nad rámec zákonných požadavků
  - na vlastní náklady
  - povinnost stáhnout výrobek má prodejce, nikoliv výrobce
- nemají účinný nástroj jak vymoci stažení z trhu – mohou jen doufat

ČSZV

- vzájemné informování s Ministerstvem zdravotnictví o krocích členských společností, postupu ministerstva (např. informování prodejců) apod.

21

Nálezy KHS a notifikace v Safety Gate

Cílená kontrolní akce v první polovině roku 2023

- nalezeny stovky výrobků s lilialem – dle nepřímých indicií v malých prodejnách
  - vždy se jednalo o výrobky staré řadu let → důsledek symbolu otevřeného kelímku

Notifikace

- kategorizace lilialu toxická pro reprodukci kategorie 1B = výrobek s lilalem je automaticky považován za vážné riziko → notifikace v Safety Gate
  - postupy v dalších zemích EU se lišily
  - legislativa dává možnost postupovat jinak
- během roku 2023 až 2025 se tyto notifikace těšily mediální pozornosti
  - poškození pověsti notifikovaných výrobků bez možnosti výrobce situaci ovlivnit

22

Kde se výrobky vzaly?

Zřejmě se jednalo o výrobky, které malé prodejny nakoupily v rámci distribuce těsně před 1. 3. 2022

- nezodpovědné chování nějakého distributora?
  - část zboží opomněl vrátit výrobci a pokusil se takto minimalizovat ztrátu → prodej neinformovaným

Specifičnost malých prodejen/večerek

- původ zboží nedohledatelný
- nízká/nulová informovanost o legislativních změnách
- trvalé riziko do budoucna

23

Poučení / důsledky

- zlepšení informovanosti malých prodejen
  - navázání spolupráce s vietnamskou komunitou – Asociace mladých vietnamských podnikatelů (AYVE)
    - má pouze omezený dosah do malých prodejen
  - neformální dohoda s Ministerstvem zdravotnictví o společném informování vietnamské komunity o zásadních legislativních změnách
- pod mediálním tlakem obstojí jen legislativně opodstatněný postup
  - pro kontrolní orgán je těžké obhájit benevolentnější postup
- vhodná by byla změna evropské legislativy – zatím nemá podporu
  - upřesnit situace, jež se povinně notifikují v Safety Gate

24

Děkuji za pozornost!

Lukáš Horák
výkonný ředitel
České sdružení pro značkové výrobky